

محمدرضا سرشار مشهور به رضا رهگذر، نویسنده و پژوهشگر و منتقد ادبی و گوینده برنامه رادیویی قصه ظهر جمعه است.

نخستین آثار قلمی سرشار (رهگذر) در سال ۱۳۵۲، در یکی از مجلات هفتگی ادبی، و اولین کتابش در سال ۱۳۵۵ در دوران پیش از انقلاب منتشر شد. مهم ترین کتابش داستان کودکان «گرداب سکندر» بود که بر اساس داستانی فولکلوریک و متداول در بنادر جنوبی ایران نوشته شده است. شاید بتوان گفت این داستان موفقترین داستان سرشار است.

محمدرضا سرشار از سال ۱۳۶۰ تا سال ۱۳۸۴، اجرای برنامه رادیویی قصه ظهر جمعه را برعهده داشت. او همچنین دو سال در برنامه نوجوان شبکه یک سیما به نام «آستانه» قصه‌گویی کرد و اجرای ده‌ها برنامه قصه‌گویی برای کودکان و نوجوانان در شبکه‌های قرآن، دو و پنج سیما را برعهده داشت. اجرای نریشن‌های چندین فیلم مستند تلویزیونی برای شبکه افق و یک سریال تلویزیونی نیز در کارنامه سرشار دیده می‌شود.

مهم‌ترین اثر سرشار در حوزه نگارش داستان‌های تاریخی، رمان تاریخی آنک آن یتیم نظرکرده است. این رمان داستان زندگی محمد پیامبر اسلام را روایت می‌کند و نگارش آن از سال ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۶ به طول انجامید. محمدرضا سرشار به‌عنوان مؤسس انجمن قلم ایران شناخته می‌شود. این انجمن ادبی، مهم ترین تشکیلات حکومتی نویسندگان در ایران است. سرشار نویسنده پیش‌نویس اساس‌نامه انجمن قلم بود. او مدیرمسئولی این تشکل ادبی را برعهده دارد و در دوره‌های مختلف، رئیس هیئت‌مدیره آن بوده است.

محمدرضا سرشار که با نام هنری «رضا رهگذر» فعالیت می‌کند، نویسنده، پژوهشگر، منتقد ادبی و گوینده برنامه رادیویی محبوب «قصه‌ی ظهر جمعه» است. سرشار فعالیت‌های بسیاری در زمینه‌ی داستان‌نویسی و آموزش آن، نقد ادبی و داوری آثار ادبی انجام داده و کتاب‌های مشهوری همانند «آنک آن یتیم نظرکرده» و «مهاجر کوچک» را در کارنامه‌ی آثار خود دارد.

زندگینامه محمدرضا سرشار

محمدرضا سرشار ۲۳ خرداد ۱۳۳۲ در کازرون به دنیا آمد. او در دو رشته‌ی فنی و ریاضی دیپلم گرفت و در دانشگاه علم و صنعت، در رشته‌ی مهندسی صنایع پذیرفته شد. اما علاقه‌ی او به نوشتن سبب شد تا تحصیلاتش را در این رشته نیمه‌تمام رها کند و به دانشکده‌ی هنرهای زیبای دانشگاه تهران برود.

محمدرضا سرشار اولین اثرش را در یک مجله‌ی هفتگی در سال ۱۳۵۲ منتشر کرد. اولین کتاب او در سال ۱۳۵۵ منتشر شد و از آن زمان تا کنون بیش از ۱۴۰ اثر از او به چاپ رسیده است. محمدرضا سرشار در طول دوران سلطنت پهلوی، مخالفت خود با سیاست‌های حکومت وقت را با نوشتن داستان‌هایش نشان می‌داد و همین موضوع سبب زندانی شدنش شد.

رضا رهگذر در سال ۱۳۶۴ وارد رادیو شد و گویندگی برنامه‌ی «قصه‌ی ظهر جمعه» را برعهده گرفت. این برنامه تا سال ۱۳۸۴ ادامه پیدا کرد. محمدرضا سرشار همچنین در تلویزیون هم برنامه‌هایی برای کودکان اجرا کرده است. برنامه‌های نقد کتاب او نیز از شبکه‌ی چهار صدا و سیمای ایران پخش شد.

فعالیت‌های رضا رهگذر در زمینه‌ی روزنامه‌نگاری هم تنوع بسیاری دارد. او علاوه بر بنیان‌گذاری ماهنامه‌ی «قلمرو ادبیات کودکان» و ماهنامه‌ی «سوره نوجوانان»، سردبیر ماهنامه‌های بسیاری مانند «دانش آموز»، «سروش نوجوان» «سروش کودکان» و... بوده است و مدتی نیز در شورای دبیری گروه ادب و هنر روزنامه‌ی «کیهان» فعالیت می‌کرده است.

محمدرضا سرشار در سال ۱۳۷۸ به همراه چندتن از همکاران خود، «انجمن قلم ایران» را تأسیس کرد. همچنین از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۶ به عنوان یکی از اعضای هیئت داوران کتاب سال جمهوری اسلامی ایران فعالیت کرد.

رضا رهگذر از سال ۱۳۹۰ وارد کار در حوزه‌ی فیلم‌نامه‌نویسی برای انیمیشن شد. علاوه بر این، دوره‌های داستان‌نویسی نیز برگزار می‌کرد و شاگردان بسیاری مانند محمدرضا بایرامی، راضیه تجار، محمدعلی گودینی، مهدی حجوی و محمد میرکیانی داشت.

بهترین کتاب‌های محمدرضا سرشار

محمدرضا سرشار آثار بسیاری در زمینه‌ی داستان، نقد، فیلم‌نامه، بازنویسی و... دارد. اما شاید یکی از مشهورترین کتاب‌های او کتاب آنک آن یتیم نظرکرده باشد. این کتاب یک رمان مذهبی درباره‌ی زندگی حضرت محمد (ص)، پیامبر اسلام، است که با استناد به منابع تاریخی معتبر و با لحنی شاعرانه نوشته شده است. بتول مشکین‌فام این اثر را به عربی ترجمه کرده است. «هو الیتیم بعین الله» در بیروت و بعلبک منتشر شده است.

کتاب مهاجر کوچک اثر دیگری از محمدرضا سرشار است که شش جایزه‌ی ادبی را از آن خود کرده است. این کتاب داستان پسری جنگ‌زده به نام عباس را روایت می‌کند که پدر و مادرش را در جنگ از دست داده است و حالا با خانواده‌ی دیگری زندگی می‌کند.

کتاب شهری که مردم آن با زانو راه می‌رفتند داستان دیگری از محمدرضا سرشار برای نوجوانان است. این داستان قصه‌ی جهانگردی را تعریف می‌کند که در میان سفرهایش به شهر عجیبی می‌رسد، شهری که مردم آن همه بر روی زانو راه می‌روند و برای این کارشان، دلیل خاصی دارند.

رضا رهگذر در بازنویسی قصه‌ها و افسانه‌های عامیانه هم دستی داشت و داستان کک به تنور یکی از بازآفرینی‌های اوست. این کتاب که روایتگر داستان دوستی یک مورچه و یک کک است، بازی‌های زبانی زیادی دارد و به دلیل ضرب‌آهنگش، برای کودکان بسیار جذاب است.

بسیاری از کتاب‌های محمدرضا سرشار به زبان‌های مختلف از جمله عربی، انگلیسی، اسپانیایی و اردو ترجمه شده‌اند. برگردانده شده است (Si padre mere) و اسپانیایی (If Dad di es) کتاب اگر بابا بمیرد به زبان انگلیسی

جوایز و افتخارات محمدرضا سرشار

محمدرضا سرشار در طول سال‌ها فعالیت ادبی، جوایز و افتخارات بسیاری را از آن خود کرده است. از میان آن‌ها می‌توان به کتاب «جایزه» اشاره کرد که در سال ۱۳۶۱ به عنوان کتاب برگزیده‌ی سال انتخاب شد. شورای کتاب کودک کتاب «هستم اگر می‌روم» را در سال ۱۳۶۱ به عنوان کتاب برگزیده برای نوجوانان انتخاب کرد. کتاب «مهاجر کوچک» جوایز مختلفی مانند لوح زرین و دیپلم افتخار کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، جایزه‌ی دوم جشنواره‌ی کتاب بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، لوح زرین دستخط امام خمینی، و تقدیرنامه‌ی وزیر ارشاد را از آن خود کرد.

رمان «آنک آن یتیم نظر کرده» مقام اول کتاب سال قصه‌های قرآنی در سال ۱۳۸۴ اعلام شد، و خود رهگذر در سال ۱۳۸۵ به عنوان منتقد برگزیده‌ی سال خانه‌ی کتاب ایران انتخاب شد.

محمدرضا سرشار از نگاه دیگران

نمی‌توان سال‌ها در یک زمینه‌ی خاص مشغول به فعالیت بود و نظرات مثبتی دریافت نکرد. محمدرضا سرشار هم با مجموعه فعالیت‌های خود از این قاعده مستثنی نیست. رهبر انقلاب ایران در سال ۱۳۸۵ در برنامه‌ی بزرگداشت «سرشار» درباره‌ی او این‌طور گفتند: «آقای سرشار حق بزرگی بر ادبیات انقلاب دارند.

اقتباس‌های سینمایی و فرهنگی از آثار محمدرضا سرشار

رضا رهگذر در زمینه‌ی نوشتن فیلم‌نامه برای انیمیشن نیز فعالیت می‌کرد و برای انیمیشن‌های «بچه‌های ساختمان گل‌ها»، «شهرزاد دختر مشرقی» و «قصه‌های عمو رحمان» که درباره‌ی کودکی و زندگی امام حسین (ع) است فیلم‌نامه نوشته است.